

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Розквіт окремої особистості і нашого суспільства в цілому ґрунтується на зверненні до національних цінностей та готовності суспільства і освітянської спільноти до прийняття новітніх поглядів, підходів та формування інноваційної культури для забезпечення позитивної трансформації суспільства.

На нашу думку, подальші дослідження взаємозалежності та взаємозв'язку освіти та суспільства, впливу модернізації освіти на соціальні процеси є актуальним та надважливим завданням. Необхідно забезпечити інноваційні підходи до сприйняття освіти у суспільстві, підкреслювати важливість усвідомлення нових ціннісних орієнтирів та створення середовища, сприятливого як для особистісного розвитку та самореалізації кожної людини, так і для суспільства загалом.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Журавський В. С. Вища освіта як фактор державотворення і культури в Україні / В. С. Журавський. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. 416 с.
2. Науково-освітній потенціал нації: погляд у XXI століття: в 3-х т. Т. 1: Пріоритет інтелекту / за ред. В. М. Литвина. К.: Навч. книга, 2004. 683 с.
3. Науково-освітній потенціал нації: погляд у XXI століття: в 3-х т. Т. 2: Освіта і наука: творчий потенціал державо- і культуро творення / за ред. В. М. Литвина. К.: Навч. книга, 2004. 672 с.
4. Педагогічна майстерність: Хрестоматія: [навч. посібн.] / за ред. І. А. Язюна. К.: Вища шк., 2006. 606 с.: іл.
5. Пехота О. М. Основи педагогічних досліджень: навч. посіб. / О.М. Пехота, І. П. Єрмакова. 2-ге вид., переробл. і доповн. К.: Знання, 2013. 287 с. (Вища освіта XXI століття).
6. Радул В. В. Соціальна зрілість особистості: [монографія] / Радул В. В. Харків: Мачулін, 2017. 442 с.
7. Радул В. В. Соціально-професійне становлення особистості: [монографія] / за ред.

Радул В. В. Кіровоград: Поліграфічно-видавничий центр ТОВ «Імекс-ЛТД», 2002. 263 с.

REFERENCES

1. Zhuravsky, V. S. (2003). *Vyshcha osvita yak factor derzhavotvorennia i kultury v Ukraini*. [Higher education as a factor of state formation and culture in Ukraine]. Kyiv.
2. *Naukovo-osvitnii potentsial natsii: pogliad u XXI stolittia*. (2004). [Scientific and educational potential of the nation: a view in the XXI century]. Kyiv.
3. *Naukovo-osvitnii potentsial natsii: pogliad u XXI stolittia*. (2004). [Education and science: the creative potential of state and cultural creation]. Kyiv.
4. *Pedagogichna maisternist: Khrestomatia: navch. posibn*. (2006). [Pedagogical skills: Reader]. Kyiv.
5. Piekhota, O. M. (2013). *Osnovy pedagogichnykh doslidzhen*. [Fundamentals of pedagogical research]. Kyiv.
6. Radul, V. V. (2017). *Sotsialna zrilist osobystosti*. [Social maturity of the individual]. Kharkiv.
7. Radul, V. V. (2002). *Sotsialno-profesiine stanovlennia osobystosti*. [Socio-professional development of personality]. Kirovograd.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ГОРОХОВА Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, викладач Відокремленого структурного підрозділу «Кропивницький інженерний фаховий коледж Центральноукраїнського національного технічного університету».

Наукові інтереси: особливості професійної самореалізації особистості, становлення та розвиток професійної кар'єри особистості.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

HOROKHOVA Halyna Ivanivna – Candidate of Sciences in Pedagogy, teacher of the Autonomous Structural Subdivision Kropyvnytskyi Engineering Applied College at Central Ukrainian National Technical University.

Circle of scientific interests: the peculiarities of the personality's self-realization, the formation and development of a personality's professional career.

Стаття надійшла до редакції 04.07.2021 р.

УДК 004:378

DOI: 10.36550/2415-7988-2021-1-199-109-114

ДІТКОВСЬКА Леся Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інформаційно-комунікаційних технологій Академії праці, соціальних відносин і туризму
 ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-2112-4550>
 e-mail: ditkovska.la@socosvita.kiev.ua

ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Відмінною рисою сьогодення є стрімке проникнення

інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в усі сфери життя. Цифрові технології відіграють все більшу роль у професійному та

особистому житті громадян України, кардинально змінюють і продовжують змінювати сучасний світ. Європейський Парламент і Рада Європейського Союзу у 2018 р. визнали цифрову компетентність однією з восьми ключових компетентностей для повноцінного життя та діяльності громадян ЄС.

Забезпечення повноцінного розвитку цифрової економіки України «базується на розвитку та поглибленні цифрових компетентностей громадян для забезпечення їх готовності до використання цифрових можливостей в особистому та суспільному житті» [5, с. 2].

Цифрові компетентності «стають все більш важливими як для кожного громадянина, так і для країни в цілому» [4, с. 2]. Значущість формування цифрової грамотності українців засвідчує прийняття низки нормативно-правових документів: Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки, Цифрова адженда України – 2020, Концепція розвитку цифрових компетентностей (2021) та ін.

Готовність та вміння використовувати цифрові компетентності поступово стає необхідним у професійній діяльності більшості спеціалізацій. Отже, формування цифрових компетентностей майбутніх соціальних працівників є актуальним і своєчасним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій зарубіжних (G. Carretero, A. Ferrar, C. Redecker, C. Scott) і вітчизняних (О. Барна, В. Биков, О. Буйницька, Г. Генсерук, О. Овчарук, Н. Морзе, В. Кухаренко) науковців сучасності свідчить про значний інтерес до проблеми формування та розвитку цифрової компетентності. Слід зазначити, що комп'ютерну грамотність визначено однією з базових компетентностей соціальних працівників і у класифікаторі європейських навичок, умінь, кваліфікації та професій (European Skills, Competences, Qualifications and Occupations).

Не зважаючи на значну кількість наукових праць, практичні аспекти формування цифрової компетентності майбутніх соціальних працівників потребують додаткового вивчення.

Мета статті – визначення практичних аспектів формування цифрової компетентності в процесі підготовки майбутніх соціальних працівників.

Виклад основного матеріалу дослідження. Європейський парламент і Рада ЄС у 2018 році ухвалили Рамкову програму ключових компетентностей для навчання протягом життя DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens. Зауважимо, що цифрова компетентність входила у список

ключових компетентностей і у попередніх моделях DigComp, та, наразі, зміст поняття кардинально оновлено відповідно до сучасного стану та тенденцій розвитку цифрового суспільства.

Поняття «цифрова компетентність» у науковій літературі визначено як:

– здатність використовувати цифрові ресурси та інформаційні технології, розуміти та вмінти критично оцінювати цифрові ресурси та контент, ефективно комунікувати [8];

– набір знань, умінь, які необхідні для використання ІКТ та цифрових медіа для виконання завдань; розв'язання проблем; керування інформацією; співробітництва; спілкування; створення і поширення контенту; спільної діяльності; задоволення професійних та особистих потреб [6, с. 3];

– свідоме та критичне використання технологій цифрового суспільства в роботі, вільному часі та спілкуванні [7].

У проєкті Концепції розвитку цифрових компетентностей в суспільстві України (2020) запропоновано визначити цифрову компетентність як «впевнене, критичне та творче користування засобами інформаційно-комунікаційних технологій для роботи, працевлаштування, навчання, дозвілля, включення та/або участі у суспільстві» [4].

У Концепції розвитку цифрових компетентностей (2021) подано визначення цифрової компетентності, за яким ця компетентність визначається як «динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, інших особистих якостей у сфері інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність із використанням таких технологій» [1]. Надалі ми будемо використовувати поняття «цифрова компетентність» саме у такому розумінні.

Зважаючи на виклики сьогодення, українськими експертами у 2020 р. розроблена Рамка цифрових компетентностей для громадян України (DigComp UA for Citizens) на основі європейської концептуально-еталонної моделі цифрових компетентностей для громадян DigComp 2.1 із врахуванням рекомендацій від європейських і міжнародних інституцій у сфері цифрових компетентностей та національних, культурних, освітніх, економічних особливостей України. Рамка DigComp UA for Citizens включає 4 виміри, 6 сфер, 30 компетентностей та 6 рівнів володіння цифровими компетентностями.

Цифрові компетентності громадян України умовно згруповано у шість сфер залежно від функціональних особливостей: 1) основи

комп'ютерної грамотності; 2) інформаційна грамотність, уміння працювати з даними; 3) створення цифрового контенту; 4) комунікація та взаємодія у цифровому суспільстві; 5) безпека в цифровому середовищі; 6) розв'язання проблем у цифровому середовищі та навчання впродовж життя [2, с. 9].

При розробці практичних завдань, спрямованих на формування та підвищення рівня володіння цифровими компетентностями нами використано Рамку цифрових компетентностей для громадян України.

Розглянемо дескриптори цифрових компетентностей відповідно до визначених сфер.

Сфера «Основи комп'ютерної грамотності» включає вміння користуватися комп'ютерними та мобільними пристроями, використовувати застосунки, виконувати швидкий пошук необхідної інформації у всевітній мережі, працювати з базовим та прикладним програмним забезпеченням, управляти цифровою ідентичністю [2, с. 9].

В Академії праці, соціальних відносин і туризму (АПСВТ) здобувачі вищої освіти спеціальності 231 «Соціальна робота» на першому курсі опановують дисципліну «Інформаційно-комунікаційні технології». Метою вивчення дисципліни є надання студентам знань щодо процесів перетворення, передавання та використання інформації; розкриття значення інформаційних процесів у формуванні сучасної системно-інформаційної картини світу; розкриття ролі ІКТ у розвитку сучасного суспільства; вироблення практичних навичок свідомого і раціонального використання комп'ютерів.

Практичні завдання орієнтовані на використання майбутніми соціальними працівниками таких застосунків як текстовий редактор, електронна таблиця, графічний редактор, засіб створення презентацій. Велика увага приділяється правилам безпечної роботи у всевітній мережі.

Сфера «Інформаційна грамотність, уміння працювати з даними» включає вміння критично оцінювати та інтерпретувати знайдений цифровий контент; реалізувати власні запити і потреби за допомогою цифрових технологій; самореалізуватися та досягнути особистого розвитку у цифровому суспільстві [2, с. 9].

На третьому курсі здобувачі вищої освіти спеціальності 231 «Соціальна робота» вивчають дисципліну «Інформаційні технології в соціальній роботі». На практичних заняттях формуються навички пошуку інформації для організації дослідження. Увага звертається на можливість використання спеціальних

символів та операторів, грамотного і чіткого формулювання пошукових запитів, що дозволяє звузити та уточнити результати пошуку. Зазначається про необхідність перевірки достовірності знайдених у мережі Інтернет даних, про правильне оформлення посилань на використані цитати і джерела.

Передбачено практичні завдання для роботи з такими хмарними сервісами інформаційного громадянина, як Google-пошук, Gmail, Google Drive, Google Calendar, Google Keep, Google Translate, Google Maps, Google Docs, Google Slides, Google Sheets, Google Forms. Так, практична робота з сервісом для створення і зберігання нотаток Google Keep містить наступні завдання: створити нотатку, ввести текст і назву нотатки, відредагувати нотатку, обрати кольорове оформлення нотатки, додати картинку до нотатки, закрити нотатку, створити нагадування, ввести текст і назву нагадування, встановити дату і час у нагадуванні, подати текстову інформацію нагадування у вигляді списку, змінити порядок пунктів списку, додати відступ для пунктів списку, помітити виконані справи, створити графічну нотатку, створити мітку, відсортувати нотатки і нагадування за мітками, заархівувати та розархівувати нотатку, згрупувати записи за кольоровою міткою.

Одним із важливих інструментів проведення соціологічного дослідження є опитування. Тому для майбутніх соціальних працівників корисними були практичні завдання щодо проведення онлайн опитування за допомогою сервісу Google Forms. Студенти навчилися оформлювати запитання різних типів: від простих (текстових полів) до складних (шкал і сіток), налаштовувати дизайн опитувальник, вибирати різні способи публікації форми, створювати таблиці для аналізу і публікації результатів.

Прикладом творчого використання цифрових технологій можна вважати роботу студентів 3 курсу над спільним проектом – створення у хмарному застосунку Google Slides презентації на тему «Цифрові технології у фаховій діяльності соціального працівника».

Результати опитування показали, що всі студенти планують використовувати хмарні сервіси Google у професійній діяльності та особистому житті.

Сфера «Створення цифрового контенту» включає вміння створювати та редагувати тексти, фото та відеоконтент у різних форматах; розуміння поняття авторського права і ліцензій, що поширюються на цифровий контент; використання обчислювальних програм для вирішення конкретних завдань [2, с. 9].

У першому семестрі здобувачі вищої освіти спеціальності 231 «Соціальна робота» вивчають курс «Академічні студії», мета якого пропагування практичної цінності і важливості академічної доброчесності; формування нової академічної культури, яка базуватиметься на принципах чесності, реального навчання, справедливості, довіри та взаємоповаги усіх учасників академічного процесу. Студенти набувають знань щодо принципів і фундаментальних цінностей академічної доброчесності; правових аспектів академічної доброчесності; поняття авторського права і ліцензій, що поширюються на цифровий контент; можливостей запобігання академічного плагіату для забезпечення якості вищої освіти. По завершенню курсу здобувачі вищої освіти підписують Декларацію про академічну доброчесність, де зобов'язуються з повагою та толерантністю ставитися до всіх членів академічної спільноти; не брати участь у діяльності, яка пов'язана з нечесністю; не плагіювати; не допускати поведінку, що ставить під сумнів чесність та сумлінність їх навчання.

Нами розроблені практичні завдання для розвитку у студентів уміння створювати та редагувати тексти; застосувати формули у текстовому редакторі; проводити обрахунки у табличному процесорі.

Сфера «Комунікація та взаємодія у цифровому суспільстві» включає вміння користуватися різними засобами цифрового зв'язку; державними та приватними послугами онлайн; обмінюватися інформацією у мережі; знання щодо захисту персональної інформації в Інтернет [2, с. 9].

В умовах карантину з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19 навчальні заняття та контрольні заходи в АПСВТ відбувалися дистанційно з використанням відеоконференцій Zoom та Google Meet, системи дистанційного навчання Moodle, електронної пошти, месенджера Viber. Освітній процес в Академії відбувався за затвердженими графіками.

У системі дистанційного навчання Moodle (<http://moodle.socosvita.kiev.ua/>) для здобувачів вищої освіти АПСВТ розміщені теоретичні матеріали (електронні книги, довідники, методичні посібники), практичні та тестові завдання для опанування дисциплін. Кожен здобувач вищої освіти має власний логін і пароль для роботи у системі Moodle.

У застосунку для смартфонів і комп'ютерів Viber було створено групи для учасників освітнього процесу. Здобувачі вищої освіти мали нагоду обмінюватися інформацією

в мережі та отримувати консультації викладачів.

Згідно результатів опитування 86% здобувачам спеціальності «Соціальна робота» більше сподобалося використання відеоконференції Zoom. Варто зауважити, що всі студенти можуть підключити власний екран, щоб надати відповідь на запитання викладача, показати свою презентацію, виступити перед іншими слухачами.

Відповідно Закону України «Про соціальні послуги» соціальний робітник має організовувати та надавати соціальні послуги, тому вбачаємо вагомим уміння користуватися державними та соціальними послугами онлайн.

На практичних заняттях студенти ознайомилися з переліком онлайн державних і соціальних послуг на Єдиному державному вебпорталі електронних послуг «Дія: Державні послуги онлайн» (<https://diia.gov.ua/>) та можливістю їх одержання; із списком послуг, що надаються органами виконавчої влади та місцевого самоврядування на єдиному інформаційному онлайн-порталі «Гід з державних послуг» (<https://guide.diia.gov.ua/>); з можливістю отримання цифрових послуг за допомогою мобільного застосунку «Дія» (<https://go.diia.app/>).

Отримання онлайн послуг на порталі «Дія» передбачає наявність власного електронного підпису. Знання щодо електронного цифрового підпису, вміння його отримати та використовувати студенти АПСВТ зможуть здобути на 4 курсі у результаті вивчення навчальної дисципліни «Інформаційне забезпечення професійної діяльності».

Сфера «Безпека в цифровому середовищі» включає розуміння ризиків та загроз у цифрових середовищах; знання щодо захисту персональних даних та приватності; вміння уникати ризиків і загроз для здоров'я; усвідомлення впливу цифрових технологій та їхнього користування на навколишнє середовище [2, с. 9].

Заплановано розробку практичних завдань для формування і розвитку компетентностей у цій сфері на наступний навчальний рік.

Сфера «Розв'язання проблем у цифровому середовищі та навчання впродовж життя» включає вміння обирати та налагоджувати пристрої під власні потреби; виявляти та вирішувати технічні проблеми при експлуатації пристроїв і користуванні цифровими середовищами; виявляти та усувати прогалини у власній цифровій компетентності; підтримувати інших у розвитку їхньої цифрової компетентності; використовувати цифрові технології для вирішення життєвих проблем; використовувати

відкриті цифрові освітні ресурси для свого професійного та особистісного розвитку впродовж життя [2, с. 9].

Ми проінформували майбутніх соціальних працівників про такі онлайн ресурси для професійного та особистісного розвитку впродовж життя: масові відкриті онлайн-курси від найкращих викладачів України та світу Prometheus (<https://prometheus.org.ua/>), студія онлайн-освіти EdEra (<https://www.ed-era.com/courses/>), платформа громадянської освіти ВУМ online (<https://vumonline.ua/courses/>).

Для подальшого підвищення кваліфікації 71% студентів обрали освітню платформу Prometheus, оскільки, за їхніми словами: всі курси україномовні, безкоштовні, великий вибір курсів за різними напрямками, можна отримати сертифікат після проходження курсу, завантажити мобільний застосунок та мати доступ до знань у будь-якому місці та у зручний час.

Результати опитування показали, що найбільше курсів для підвищення кваліфікації зі спеціальності «Соціальна робота», на думку студентів, представлено на платформі Prometheus. Майбутніх соціальних працівників зацікавили онлайн-курси «Захист прав людей з інвалідністю»; «Культура толерантності: як побудувати суспільство комфортне для всіх»; «Соціальна робота з людьми, які мають хронічні захворювання»; «Як ефективно спланувати і провести діалог».

Для перевірки рівня цифрової грамотності студентам було запропоновано пройти національний тест на цифрову грамотність «Цифрограм», який розміщений на онлайн-платформі «Дія. Цифрова освіта» (<https://osvita.diia.gov.ua/digigram>). Завдання тесту створено українськими експертами на основі Рамки цифрових компетентностей для громадян ЄС (DigComp 2.1.). Тест складається з 90 запитань та визначає основні компоненти цифрової компетентності з точки зору знання, вміння та навичок, необхідних цифровому громадянину.

Всі студенти засвідчили рівень цифрової грамотності середній B2, загальна кількість набраних балів від 61 до 82. Кількість балів по кожній сфері компетентностей допомогла виявити прогалини у цифрових навичках. Студентам повідомили про те, що рівень цифрової грамотності можна покращити, опанувавши безкоштовні освітні серіали з цифрової грамотності на Єдиному державному порталі цифрової освіти «Дія. Цифрова освіта» (<https://osvita.diia.gov.ua/>).

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. За результатами

проведеного дослідження встановлено, що цифрова компетентність є невід'ємним компонентом професійної компетентності сучасного фахівця. Визначено, що вагомою передумовою формування цифрової компетентності майбутніх соціальних працівників є їхня готовність та вміння використовувати цифрові технології у професійній діяльності та особистому житті.

Висвітлено комплекс заходів, необхідних для формування цифрової компетентності майбутніх соціальних працівників. Виявлено, що розуміння значущості використання сучасних цифрових технологій у фаховій діяльності істотно підвищує ефективність процесу отримання знань.

Цифрова компетентність здобувачів вищої освіти, набута у результаті виконання розроблених нами практичних завдань, є не тільки індикатором їх готовності до здійснення фахової діяльності, а й визначальною для формування здатності навчатись упродовж життя та бути конкурентоздатними на ринку праці.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з аналізом та опрацюванням даних експериментальної роботи та визначенням на їх основі найбільш оптимальних форм та методів формування цифрової компетентності майбутніх соціальних працівників.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Концепція розвитку цифрових компетентностей // Офіційний вісник України. 2021. № 21. 955 с.
2. Опис рамки цифрової компетентності для громадян України. DigComp UA for Citizens, 2021.
3. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695 // Урядовий кур'єр від 14.08. 2020. № 156.
4. Проект Концепції розвитку цифрових компетентностей в суспільстві України. 2020.
5. Рамка цифрових компетентностей для громадян України (DigComp UA for Citizens).
6. Ferrari A. Digital Competence in Practice: An Analysis of Frameworks. 2012.
7. Punie Y. (ed), Redecker C. European Framework for the Digital Competence of Educators DigCompEdu. 2017.
8. Scott C. The Futures of Learning 3: What kind of pedagogies for the 21st century? // Education Research and Foresight: Working Papers. 2015.

REFERENCES

1. *Kontseptsiia rozvytku tsyfrovyykh kompetentnosti.* (021). [The concept of digital competence development].
2. *Opys ramky tsyfrovoy kompetentnosti dlia hromadian Ukrainy.* (2021). [Description of the framework of digital competence for citizens of Ukraine].

3. *Pro zatverdzhennia Derzhavnoi stratehii rehionalnoho rozvytku na 2021-2027 roky*. [On approval of the State Strategy for Regional Development for 2021–2027].

4. *Proekt Kontseptsii rozvytku tsyfrovyykh kompetentnosti v suspilstvi Ukrainy*. (2020). [Draft Concept for the development of digital competencies in the society of Ukraine].

5. *Ramka tsyfrovyykh kompetentnosti dlia hromadian Ukrainy (DigComp UA for Citizens)*. (2021). [Digital competences framework for citizens of Ukraine (DigComp UA for Citizens)].

6. Ferrari, A. (2012). Digital Competence in Practice: An Analysis of Frameworks. Retrieved from: <https://ifap.ru/library/book522.pdf>.

7. Punie, Y. (ed), Redecker, C. (2017). European Framework for the Digital Competence of Educators DigCompEdu. Retrieved.

8. Scott, C. (2015). The Futures of Learning 3: What kind of pedagogies for the 21st century? // Education Research and Foresight: Working

Papers. Retrieved from: <http://unesdoc.unesco.org/image/s/0024/002431/243126e.pdf>.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ДІТКОВЬСКА **Леся** **Анатоліївна** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри інформаційно-комунікаційних технологій Академії праці, соціальних відносин і туризму.

Наукові інтереси: впровадження компетентнісного підходу в освіті, формування цифрової компетентності соціальних працівників.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

DITKOVSKA **Lesia Anatoliyivna** – PhD in Pedagogy, Associate Professor, Department of Information and Communication Technologies, Academy of Labour, Social Relations and Tourism.

Circle of scientific interests: introduction of a competency-based approach in education, formation of social workers’s digital competence.

Стаття надійшла до редакції 03.09.2021 р.

УДК 37.041

DOI: 10.36550/2415-7988-2021-1-199-114-120

ДУБІНКА **Микола** **Михайлович** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти, Центральнoукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7129-3750>
e-mail: mdubinka72@gmail.com

САМООСВІТА ЯК ВАЖЛИВА УМОВА ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАГІСТРАНТА-МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Процес інтеграції України у світове освітнє співтовариство передбачає розв’язання однієї з важливих проблем – питання здобуття освіти впродовж життя як багатостороннього діалектичного процесу, складовою якого є здатність особистості самостійно здобувати знання, вміти працювати з інформацією, аналізувати її, бачити й розв’язувати проблеми, що виникають у галузі освіти. Реалізація цього стратегічного завдання відбувається шляхом цілеспрямованої самоосвітньої діяльності особистості фахівця, зорієнтованої на саморозвиток та самовдосконалення, шляхом задоволення особистісних та професійних інтересів і потреб. У контексті зазначеного наукового питання самоосвіта залишається значущою проблемою педагогічної теорії та практики. Окреслені реалії та прагнення розв’язання проблеми розвитку самоосвіти майбутніх викладачів й зумовили спрямованість нашої статті.

Таким чином, *актуальність проблеми* визначається: 1) соціальним замовленням суспільства щодо підвищення рівня професійної мобільності та конкурентоспроможності фахівця в усіх сферах суспільного виробництва і, передусім, у сфері освіти; 2) суперечністю між соціальною потребою у глибокому оволодінні самоосвітніми знаннями, уміннями та навичками випускників-майбутніх викладачів і наявним рівнем їх підготовки; 3) тим, що розробка проблеми чинників розвитку самоосвітньої діяльності майбутніх викладачів має важливе наукове (виступає засобом пізнання інтелектуальних та професійних можливостей), економічне (актуалізує педагогічний потенціал і сприяє формуванню спеціаліста відповідно до вимог інформаційно-технологічних змін), соціальне (формує уявлення про продуктивну самоосвітню діяльність як про особистісну і суспільну цінність, і в той же час як про одну з найважливіших цілей у всіх сферах діяльності) значення.